

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนวัดสัมปทวน (บางแก้วพุทธนิยาคาร) สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามสถานภาพของสมาชิกในชุมชน และอาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ ผู้นำชุมชน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 171 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เกรงซี และมอร์แกน ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับการศึกษา การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนวัดสัมปทวน (บางแก้วพุทธนิยาคาร) สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามหลักการบริหารโรงเรียนนิติบุคคล คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .50-.91 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล ประกอบด้วย คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t -test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนวัดสัมปทวน (บางแก้วพุทธนิยาคาร) สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ระหว่างอาชีพและสถานภาพของสมาชิกในชุมชน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร โรงเรียนวัดสัมปทวน (บางแก้วพุทธนิยาคาร) สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา สรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร โรงเรียนวัดสัมปทวน (บางแก้วพุทธนิยาคาร) สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงอันดับค่าเฉลี่ยลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานทั่วไป และการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

1.1 ด้านการบริหารวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ การจัดทำระเบียบการวัดผลและประเมินผล การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสมตามลำดับ

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ การจัดระบบสวัสดิการเพื่อการศึกษาของครูและบุคลากรทางการศึกษา การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าประสงค์ และการจัดทำแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษา ตามลำดับ

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ การจัดระบบสวัสดิการเพื่อการศึกษาของครูและบุคลากรทางการศึกษา การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าประสงค์ และการจัดทำแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษา ตามลำดับ

1.4 ด้านการบริหารทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ การจัดระบบสวัสดิการเพื่อการศึกษาของครูและบุคลากรทางการศึกษา การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าประสงค์ และการจัดทำแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนวัดสัมปทวน (บางแก้วพุทธาคาร) สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามสถานภาพของสมาชิกในชุมชนและอาชีพ สรุปได้ดังนี้

2.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนวัดสัมปทวน (บางแก้วพุทธาคาร) สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามสถานภาพของสมาชิกในชุมชนของผู้ปกครองนักเรียน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้นำชุมชน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนวัดสัมปทวน (บางแก้วพุทธาคาร) สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอาชีพ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยอาชีพข้าราชการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนมากกว่าอาชีพเกษตรกรและอาชีพรับจ้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และอาชีพธุรกิจส่วนตัวมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนมากกว่าอาชีพเกษตรกรและอาชีพรับจ้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับอาชีพอื่นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป อาชีพข้าราชการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนมากกว่าอาชีพเกษตรกรและอาชีพรับจ้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และอาชีพธุรกิจส่วนตัวมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนมากกว่าอาชีพเกษตรกรและอาชีพรับจ้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับอาชีพอื่นไม่แตกต่างกัน ด้านการบริหารงบประมาณ อาชีพข้าราชการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนมากกว่าอาชีพเกษตรกรและอาชีพรับจ้าง

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และอาชีพธุรกิจส่วนตัวมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนมากกว่าอาชีพเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับอาชีพอื่นไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

การอภิปรายผลจากการศึกษาข้อมูลการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนวัดสัมปทวน (บางแก้วพุทธนิยาคาร) สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร โรงเรียนวัดสัมปทวน

(บางแก้วพุทธนิยาคาร) สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการบริหารวิชาการ ชุมชนมีส่วนร่วมมากที่สุด เนื่องจากเป็นงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนรู้ของผู้เรียน มีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณธรรมนำความรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 2) โดยมีด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงานบุคคล เป็นส่วนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งหวังยกระดับการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐาน และจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

1.1 ด้านการบริหารวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากโรงเรียน

มีแนวการจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการ โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กระบวนการเรียนการสอน และการแนะแนววิชาชีพภายในโรงเรียนโดยอาศัยความร่วมมือของครูในโรงเรียนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษา กับเครือข่ายของชุมชน พอลโลซซี่ (Pallozzi, 1981, p. 1481) การจัดการศึกษาจึงควรขยายไปเป็นรูปแบบของชุมชน โดยความร่วมมือกันทุกฝ่าย โรงเรียนไม่ควรยึดติดกับนโยบายมากนัก ส่วนฝ่ายชุมชนควรเสนอนโยบายที่ตรงกับความสามารถของคน และสิ่งที่ชุมชนต้องคำนึงถึงคือความรับผิดชอบ ในกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 37) เพื่อกระตุ้นให้ชุมชนต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน โดยโรงเรียนใช้วิธีการแนะแนวในหลายรูปแบบ เช่น แสดงนิทรรศการผลงานของนักเรียน การนำเสนอข้อมูลผลงานดีเด่นของนักเรียนแนะแนว รายบุคคล และการให้ชุมชนร่วมเป็นวิทยากรในการแนะแนวอาชีพ ซึ่งเป็นการให้ความรู้เป็นแนวทางสำหรับการเรียนต่อและการประกอบอาชีพของผู้เรียน จะได้นำไปวางแผนให้บุตรหลานของตนเองได้เรียนต่อหรือประกอบอาชีพได้ตามศักยภาพ ชุมชนจึงเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรงเพื่อผลประโยชน์ของบุตรหลาน อีกทั้งการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นแนวทางการพัฒนา

ให้เกิดองค์ความรู้นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีทำให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น และมีงานทำเมื่อเรียนจบ อีกทั้งโรงเรียนต้องการมีการปรับเปลี่ยนการบริหารมาใช้ในการบริหารแบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติการสอน ชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และองค์กรต่าง ๆ ในท้องถิ่นก็เข้ามามีบทบาทร่วมด้วย ได้ร่วมจัดกิจกรรมของชุมชน เช่น ประเพณีท้องถิ่น กิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ร่วมจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียน เช่น การเข้าค่ายลูกเสือ การทัศนศึกษา ฯลฯ ทุกคนจึงต้องร่วมพิจารณานำปัญหาหรือสิ่งที่ต้องการพัฒนามาจัดทำแผนและโครงการต่าง ๆ แผนจึงเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญยิ่งต่อการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียน (ปราโมทย์ กิ่งแก้ว, 2544, หน้า 21) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมยศ นาวิการ (2539) ที่กล่าวว่าแผนปฏิบัติการเป็นแผนที่เกี่ยวกับการตัดสินใจในการใช้ทรัพยากร เพื่อทำให้องค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากชุมชนมีส่วนร่วมแสวงหากองทุนในการช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน มีส่วนร่วมรับทราบและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ของโรงเรียน มีส่วนร่วมพิจารณาหาทางช่วยเหลือและให้การสนับสนุนด้านวัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ มีส่วนร่วมพิจารณาหาทางช่วยเหลือและให้การสนับสนุนด้านการเงิน และมีหน่วยงานอื่น ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมด้วย เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนจังหวัด) ให้ทุนสนับสนุนเพื่อพัฒนาโรงเรียน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2551, หน้า 5) การจัดระบบสวัสดิการเพื่อการศึกษาของครูและบุคลากรทางการศึกษาและการจัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินให้เป็นปัจจุบันซึ่งเป็นงานที่โรงเรียนต้องดำเนินการให้เรียบร้อยตามหลักการบริหารงานแบบมุ่งเน้นผลงาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 42) เพื่อให้ผู้เรียนมีวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนอย่างเพียงพอและปลอดภัย โดยมีครูเป็นผู้ดูแลให้คงสภาพใช้งานได้อย่างปลอดภัย โดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการจัดซื้อ จัดจ้างของโรงเรียนและสนับสนุนการดำเนินงานให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 30) ผ่านระบบการจัดสวัสดิการให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา เนื่องจากงานด้านนี้เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบปฏิบัติงานผิดพลาดหรือละเลยจะต้องได้รับโทษค่อนข้างรุนแรงและชัดเจนกว่างานด้านอื่น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541, หน้า 72) โรงเรียนทุกแห่งต้องดำเนินการให้ครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลภัทร ธรรมสุนทร (2544) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี พบว่า ด้านการบริหารงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง ดังที่ สุเมศวร์ พรหมมินทร์ (2545) ได้สรุปว่าชุมชนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการให้ความเห็นชอบนโยบายและแผนพัฒนา

ของสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย ตรงกับความต้องการของชุมชนอันจะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษา

1.3 ด้านการบริหารงานบุคลากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ในงานการเสริมสร้าง และการป้องกันการกระทำผิดวินัย ชุมชนมีส่วนร่วมมาก เนื่องมาจากครูและบุคลากรทางการศึกษามีความสำคัญเป็นอันดับแรกของการบริหารโรงเรียน เป็นผู้ปฏิบัติงานที่ต้องให้ตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 51) การเสริมสร้างและป้องกันการกระทำผิดวินัย ตามกฎระเบียบจึงเป็นความสำคัญอันหนึ่งในการบริหารงานบุคคลในภาครัฐเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพของครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีวินัยซึ่งวินัยเป็นมาตรการในเชิงลบ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 2) จะกระทำควบคู่ไปกับการให้รางวัลเพื่อเป็นกำลังใจซึ่งเป็นมาตรการในเชิงบวก ซึ่งโรงเรียนได้บริหารจัดการให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล โดยการกำกับและติดตามของชุมชน ไม่ให้เกิดการกระทำผิดวินัย ซึ่งชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถด้วยการศึกษาต่ออบรม พัฒนาดนเองของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาการกระทำผิดวินัย เสื่อมเสียจรรยาบรรณของครูและบุคลากรทางการศึกษาขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 100) อีกทั้งชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในบทบาทของการเป็นเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนที่มีความเสี่ยงทางด้านการเรียนและพฤติกรรมโดยทั่วไป ซึ่งโรงเรียนมีการประชุมเพื่อคัดเลือกตัวแทนผู้ปกครองเป็นเครือข่ายผู้ปกครองประสานงานกับ โรงเรียนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งประสบผลสำเร็จด้วยดี โดยบุรุษ (Bruce, 1999, p. 6028 - A) ได้ศึกษาบทบาทของครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กับชุมชน ความคาดหวังของโรงเรียนที่เกี่ยวกับชุมชนสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนที่จะมีส่วนร่วมกับทางโรงเรียน สำหรับความคาดหวังของครูประถมพบว่า ครูใหญ่คาดหวังที่จะให้ผู้ปกครองของนักเรียนได้มีส่วนร่วมเกี่ยวกับกิจการหรือการวางแผนงานของโรงเรียน ในองค์กรศาสนาหรือสถาบันอื่นในสังคมได้หันมาให้ความสนใจเกี่ยวกับการเรียนรู้การอบรมสั่งสอนเด็กให้มากขึ้น ในการทำงานต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของเด็กด้วย ดังที่ โกลด์ (Gold, 2000, p. 295) ได้เน้นการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชน ผู้ปกครอง และนักเรียน การจัดการของชุมชนจึงเป็นสื่อกลางระหว่างผู้ปกครอง ครอบครัว กับโรงเรียน เพื่อเป้าหมายในการเสริมสร้างการอ่านออกเขียนได้ และการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับชุมชน ทำให้ผู้ปกครองได้รับความรู้เกี่ยวกับชุมชน ดังนั้น การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียน ทำให้เกิดทรัพยากรที่มีคุณค่าทั้งทางด้านสังคม และวัฒนธรรมให้แก่โรงเรียนต่อไปซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบพิตร ออมไธสง (2546) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของ

ชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ด้านการบริหารงานบุคลากร อยู่ในระดับปานกลาง

1.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ในงานการสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน และองค์กร ซึ่งชุมชนมีส่วนร่วมมาก เนื่องจากโรงเรียนได้เปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร ชุมชนจึงเข้ามามีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา แนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกัน และร่วมระดมทรัพยากรเพื่อนำมาพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งสนับสนุนโครงการอาหารกลางวัน สื่อ วัสดุและอุปกรณ์ทางการศึกษา ชุมชนมีความมุ่งหวังให้โรงเรียนจัดการศึกษาในท้องถิ่นให้ทัดเทียมกับโรงเรียนอื่น เพื่อดึงดูดใจให้บุตรหลานที่อยู่ในชุมชนได้เข้าเรียนในโรงเรียนที่มีคุณภาพใกล้บ้าน อยู่ในความดูแลของผู้ปกครอง มีการค่าใช้จ่ายสูง และมีความเสี่ยงต่อการเรียนและการเดินทาง ชุมชนจึงเข้ามา มีส่วนร่วมในทุกกระบวนการบริหารของโรงเรียน โดยเริ่มจากการรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อของสถานศึกษา และส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตามการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น โครงการเพิ่มประสบการณ์เรียนรู้คุณธรรม คัดเลือกนักเรียนแบบอย่างคุณธรรม และกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา เป็นต้น (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2551, หน้า 5) เพื่อให้แน่ใจว่าบุตรหลานของตนเองมีคุณธรรมนำความรู้ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลภัทร ธรรมสุนทร (2544) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี พบว่า ด้านการบริหารงานทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง

2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียน วัดสัมปทวน (บางแก้วพุทธียาคาร) สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามสภาพของสมาชิกในชุมชน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การศึกษาเป็นการเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยรวม ชุมชนจึงให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา โดยการรวมพลังสังคมจากทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนทุกชั้นตอนของการจัดการศึกษา ร่วมคิดร่วมทำงาน อีกทั้งการจัดการศึกษาในปัจจุบันได้มุ่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความสอดคล้องและตรงกับความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อท้องถิ่น สมาชิกในชุมชนจึงได้มีส่วนร่วม ในกระบวนการบริหารการศึกษาของโรงเรียน โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนในชุมชนนั้นได้รับการพัฒนาอย่างแท้จริง สอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียงของประเทศ ด้วยทั้งยังการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นสังคมที่เข้มแข็งและมีดุลยภาพ ทั้ง 3 ด้าน คือ สังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน (กระทรวงศึกษาธิการ,

2545, หน้า 6 - 16) ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนมากกว่าผู้ปกครองนักเรียน เนื่องจากกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ ตามที่ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการกำหนด และผู้นำชุมชนซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ให้อยู่อย่างสงบสุขตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทย จึงได้มีโอกาสในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนมากกว่าสามารถเสนอแนวคิดในการปรับปรุงพัฒนา กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เข้ามามีส่วนร่วมตามหน้าที่ตั้งแต่เริ่มวางแผนกำหนดนโยบาย ดำเนินการและสรุปผล ซึ่งแตกต่างจากผู้นำชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนซึ่งมีส่วนร่วมในระหว่างดำเนินการโดยผ่านตัวผู้เรียนและกิจกรรมของโรงเรียนตามโอกาสและสถานการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเรวัตร จำทอง (2548, บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในอำเภอบางปะกง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จำแนกตามสถานภาพพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ โกลด์ (Gold, 2000, p. 295) ซึ่งพบว่าการจัดการศึกษาของชุมชน เป็นสื่อกลางระหว่างผู้ปกครอง ครอบครัวย กับโรงเรียน เพื่อเป้าหมายในการเสริมสร้างการอ่านออกเขียนได้ และการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับชุมชน ทำให้ผู้ปกครองได้รับความรู้เกี่ยวกับชุมชน ดังนั้น การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียน ทำให้เกิดทรัพยากรที่มีคุณค่า ทั้งทางด้านสังคมและวัฒนธรรมให้แก่โรงเรียน และคำนวณ ทองมาก (2548, บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีสถานภาพ ระดับการศึกษาและปฏิบัติในสถานที่ตั้งโรงเรียนต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนวัดสัมปทวน (บางแก้วพุทธนิยาคาร) สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในรายด้าน ทุกด้านชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า อาชีพข้าราชการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนมากกว่าอาชีพเกษตรกรและอาชีพรับจ้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนมากกว่าอาชีพเกษตรกรและอาชีพรับจ้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับอาชีพอื่นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป อาชีพข้าราชการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนมากกว่าอาชีพเกษตรกรและอาชีพรับจ้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนมากกว่าอาชีพเกษตรกรและอาชีพรับจ้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับอาชีพอื่นไม่แตกต่างกัน ด้านการบริหารงบประมาณ อาชีพข้าราชการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนมากกว่าอาชีพเกษตรกรและอาชีพรับจ้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และอาชีพธุรกิจส่วนตัวมีส่วนร่วมในการบริหาร

โรงเรียนมากกว่าอาชีพเกษตรกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับอาชีพอื่นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนในท้องถิ่นให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาโดยมุ่งหวังให้บุตรหลานเจริญเติบโตขึ้นมาอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม และมีความรู้ในการประกอบอาชีพในอนาคตซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ต้องการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยให้มีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาพัฒนาตนเอง และใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์แก่บุคคลในสังคม โดยนำความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาโดยรวม ซึ่งในอาชีพข้าราชการที่พบว่าได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนมากกว่าอาชีพอื่น ๆ ทั้ง 4 ด้านนั้น เนื่องมาจากอาชีพข้าราชการมีความพร้อมมากกว่า จึงมองเห็นความสำคัญของการศึกษาได้ชัดเจนกว่าอาชีพอื่น ซึ่งมีวิธีการเวลาทำงานตามระเบียบของแต่ละหน่วยงานกำหนด ทำให้เกิดความพร้อมและต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาคนในท้องถิ่นให้มีอนาคตที่ดี มีงานทำ เพื่อให้เศรษฐกิจโดยรวมของชุมชนดีขึ้น สังคมมีความสุข ซึ่งต่างจากอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้างซึ่งมีความพร้อมด้านเวลา ทรัพย์สินหรือความรู้ความสามารถในการบริหารซึ่งมีอยู่อย่างจำกัด ความศักยภาพของตนเองและอาชีพที่ทำอยู่จึงมองเห็นแนวทางหรือช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่ชัดเจนมากนัก และในอาชีพธุรกิจส่วนตัว จะสนใจในอาชีพของตนเองมากกว่ามาพัฒนาต่อส่วนรวม เพราะอาจจะเกิดความขัดแย้งขึ้นทางธุรกิจได้ แต่เนื่องจากเป็นส่วนราชการหรือหน่วยงาน ที่มีการทำงานในด้านการบริหารบุคคล ลักษณะคล้ายคลึงกับโรงเรียน เมื่อมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนจึงมีศักยภาพ ในการมีส่วนร่วมมากกว่าอาชีพเกษตรกรรม และรับจ้างซึ่งต้องให้ความสำคัญกับภาระงานมากกว่าอย่างอื่น จึงเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนได้น้อยกว่า ซึ่งสอดคล้องกับจันทร์าร รุ่งฟ้า (2550, บทคัดย่อ) พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานด้านวิชาการของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนอนุบาล ศรีวัฒนาวิทยา อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามอาชีพ โดยรวมและรายด้านมีการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน และวิจิตรดา คนชื้อ (2551, บทคัดย่อ) พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านท่าช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามอาชีพโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะในการนำการวิจัยไปใช้

1. การบริหารวิชาการ

1.1 โรงเรียนควรสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐานของโรงเรียน หลักสูตรท้องถิ่น การจัดการเรียนการสอน การใช้แบบเรียน การวัดผลและการประเมินผล

1.2 โรงเรียนควรสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนของครู การวัดผลและการประเมินผลการเรียน และการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวม

2. การบริหารงบประมาณ

2.1 โรงเรียนควรสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณ กำกับติดตาม ตรวจสอบงาน/โครงการ การเงินของโรงเรียน

2.2 โรงเรียนควรสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียนเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียนร่วมกัน

3. การบริหารงานบุคคล

3.1 โรงเรียนควรสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนอัตรากำลัง การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง เสนอความคิดเห็นในการพิจารณาการย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

3.2 โรงเรียนควรสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ วินัยและการรักษาวินัย

4. การบริหารทั่วไป

4.1 โรงเรียนควรสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบและเครือข่าย ข้อมูลสารสนเทศ การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

4.2 โรงเรียนควรสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์งานการศึกษา บริการสาธารณะ

5. สถานภาพของสมาชิกในชุมชน

5.1 ควรสนับสนุนให้โรงเรียนจัดกิจกรรม โครงการที่ชุมชนร่วมกับคณะครูออกเยี่ยมบ้านผู้ปกครอง

6. อาชีพ

6.1 โรงเรียนควรศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นหลักสูตรสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร โรงเรียนวัดสัมปทวน (บางแก้วพุทธนิยาคาร) สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยเปลี่ยนเทคนิคเป็นการวิจัย

เชิงคุณภาพ

2. ควรมีการวิจัยความพึงพอใจของชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนวัดสัมปทวน (บางแก้วพุทธนิยาคาร) สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา
3. ควรศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนวัดสัมปทวน (บางแก้วพุทธนิยาคาร) สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา
4. ควรมีการศึกษาแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนในการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปเป็นรายด้าน โดยเฉพาะ